

P

Paganorum vetus expostulatio, fatalem necessitatem Gracie titulo a Christianis cohonestari dictitantium, communem fuisse Ecclesie sensum de Gratia per se efficaci & gratuita vocatione, satis probat. 466.

Patrum auctoritatem Ecclesia semper agnovit, etiam rationum, quibus nituntur, consideratione seposita. 465. Patribus Gracie priorum seculorum consentanea est Augustini doctrina. 466. Patres in speciem Augustino repugnantes in materia Gracie, & Prædestinationis, ab Augustino ipso conciliantur. 462. Patres priorum seculorum de quibus fere scribere solent. 463. Patrum priscorum formula quædam loquendi ab Launojo sæpius objecta cum Augustino conciliantur. 478.

Pelagius, Pelagius in Concilio Jerosolymitano, ut fidei sine rationem redderet, id unum interrogatus est, num ab Augustino confutata doceret. 420.

Pelagiani nullos ex suis miserunt Romam ad Bonifacium contra Augustinum, sed literis dumtaxat criminationes suas Romæ ac Thessalonice publicaverunt. 416. Ex literis Augustini doctrinam specialiter non impetebant, sed plura Ecclesie dogmata. 417. Duas eas Epistololas resellendas ad Augustinum Bonifacius transmisit. ibid. Pelagianus Episcopus in Gallis, nisi resipiscant, expelli a Gallicanis Provinciis mandatum fuit ab Imper. Theodosio & Valentiniano: quod ut effugerent, Pelagianam mitigantes, in Semipelagianam heresim deslexerunt. 423. Pelagiani Episcopi in Africa Nestorio adherentes, non Africam modo, sed totum Orientem commoverunt: ad quas turbas sedandas Ephesina Synodus indicta est. 427.

Petrus Lombardus in controversiis de Divina Gratia & Prædestinatione Augustinum exscripsit, ejusque libros ultimo editos bene integros desloravit. 450.

Phorius rectam Relcripti Cælestini intelligentiam tradidit, illudque Augustino favere, omni licet in eum affectu vacuum, confitetur. 435.

Pighius (Albertus) Theologorum censuris notatur. 452.

Prædestinationis gratuite dogma inter certissima fidei dogmata reputat Augustinus. 426. prædestinationis gratuite nomine quid intelligatur. 463. Prædestinationis nostre duo in Deo decreta. 479.

Prædestinationis heresim Prædestinationem alii purum figmentum, alii reipia extitisse opinantur. 435. Sive ea fuerit, sive non, nullum inde Augustinæ doctrinæ præjudicium illatum. 436. Prædestinationarum errores a S. Prospero confutati longissime adsunt ab Augustini doctrina. 437.

Præsentia quo sensu a Prioribus Ecclesie Patribus accipitur. 479.

Propositionum, quas ex Augustino Launojus summam excerpit, errorisque per summam ignorantiam insinulavit, veritas ex sacris maxime literis comprobatur. 408. & seq. A propositionibus, quas illi perperam Launojus affixit, S. Augustinus vindicatur. 411. & seq. Propositiones ancipites, quas ex S. Augustino delibavit, & in pravum sensum detorsit Launojus, recto sensu a S. Doctore propugnata. 412. & seq. Propositiones adversus Augustinum ejusque doctrinam a Vallioletana Inquisitione proscriptæ. 458. Propositiones hæc duæ: *Deus donat nobis omnipotentiam suam, ut ea utamur, sicut aliquis donat alteri villam, vel librum: & Deus subijcit nobis suam omnipotentiam*: damnata. 477.

S. Prosperi responsum ad Genuenses Presbyteros expenditur, & illustratur. 427. Ejus libros inter Orthodoxos recipiendos esse, Gelasius Sum. Pont. edixit.

432. Eiusdem sententias in fidei Canones transfudit Synodus Araucana. ibid.

Q

Questiones, quas Cælestinus Pontifex continere non est ausus, nec aliter necesse habuit, quam sint. 431.

R

Rabanus, Amolo, & Hincmarus, qui Gottschalcum damnarunt, S. Augustini Sententiam, ut catholicam suspexere, summeque venerati sunt. 446. **Rupertus** Tuitiensis Abbas Augustinæ doctrinæ admirator, & vindex. 449.

S

Santestus (Claudius) varium Augustinum in statuenda sententia asserit: ob idque severe oburgatus fuit. 452.

Semipelagiani. Heresim Semipelagianæ dejectio & profugatio; doctrinæ Augustinæ triumphus. 439.

Synodi Arelatensis & Lugdunensis Lucidum damnando Augustini doctrinam minime damnarunt, sed impia Semipelagianorum collectaria ab Augustino ejusque discipulis aperte rejecta. 437.

Synodi Constantiensis solemnis precatio singulari Confessionibus præmissa. 451.

T

Tellier (Caroli Mauriti le) Archiepiscopi Remensis Decretum adversus Launoii Traditionem. 481. & seq.

Tertullianus Gracie necessitatem & efficaciam tuetur. 466.

Theodosius Imperator Augustini doctrinam commendat, eadem ob triumphatum Pelagianismum acclamat, ipsamque ad Ephesinum Concilium invitat. 419.

Tridentinum Concilium pseudo-reformatorum errores proscribens, Augustini de Gratia, & Prædestinatione Sententiam conlecrat. 453.

V

Valentina Synodus Semipelagianos errores proscript, Augustini doctrinam de gratuita vocatione firmavit. 442.

Van-Wick (Adrianus) quod sententiam Augustini de Gratia & Prædestinatione Calvinianæ & Janlenianæ hereseos nota iussit, a Sacra Congregatione Romanæ Inquisitionis ad palinodiam adigitur. 458.

Vincensis Lirinenis *Commentariorum* editum fuit antiquam libri de *Vocatione gentium* vulgarentur. 434. Eius errores in Synodo Araucana II. primum, deinde & in Tridentina damnati. 435. In Relcriptum Cælestini I. perperam interpretando, in Augustinum terquet, ejusque Discipulos, tamquam Novatores. ibid. Duo in eo locum tenenda; primum ex Operis instituto tractatum; secundum oblique, ac teste insinuarum. Illud plures habuit laudatores; hoc nemo Catholicorum probavit. ibid.

Vitelis Carthaginensis. De eo fabella a Launojo conficta arguitur. 421.

Wicklessus in Synodo Constantiensi damnatus, Augustinum patronum suum iactabat: non ob id tamen damnata fuit Augustini doctrina, quam Patres illi summe venerantur. 451.

F I N I S.

E P I.

EPISTOLA JOANNIS LAUNOII EX ELYSIO AD GENERALEM SOCIETATIS JESU PRÆPOSITUM

D A T A .

Qua conceptum, ex lata in suam de Gratia, & Prædestinatione Traditionem sententia, dolorem amice significat: Augustini abs se traducti culpam, Societatis Theologorum exemplo depellit; nihil demum toto ferme Libello scriptum ostendit, quod ab iis summa fide non delibaret.

LECTORI MONITUM.

DUM Launoji partes hoc Scripto suscipi vides, noli, quaeso, in animum inducere, id a nobis eo animo factum, ut eum ab errore, & calumnia Augustino illata vindicemus. Absit. Totum id personae fictioni tribuendum scito. Launojus quippe causam suam orans in scenam inducitur, joci causa: eaque idcirco ejus in ore verba ponuntur, quae, & instituto, & ingenio congruant. Non alia itaque mente, tot Societatis Scriptores, qui ei ad fruendam calumniam auctores fuere, proferuntur; quam ut omnes intelligant, unde prima caperit mali labe, quae una cum Launojo, Pontificio Decreto iniusti censeri debeant.

Ceterum si Launojum purgare animus esset, alia certe via suppeteret, & quidem expeditissima; editam scilicet Traditionem illius nomini suppositam demonstrando: cujus rei haud levia momenta praesto essent. Namque Libri non pauci, quorundam Ecclesiae Patrum nomine laudantur illis, quorum suppositionem data opera probavit Launojus, aliis adornatis operibus, Historiae lapsus adeo pingues, & crassi passim occurrunt, ut vivo antiquae memoriae studiosissimo, qualis profecto Launojus erat, irrepsisse nemo credat. Accedit scribendi methodus, a Launojana toto caelo diversa. Quae tria factum hunc non modo posthumum, sed, & spurium plus satis evincerent, si in eam facti questionem ingredi animus esset. At non est id hujus instituti, & orti. Sola nos in Praesentia doctrinae summa sollicitos habet: unde tam effraenis Augustini deprimendi licentia fluxerit, unice demonstramus.

SYLLABUS SCRIPTORUM SOCIETATIS JESU.

Quos in deprimendo Augustino magistros, ac duces habuit Launojus.

Andreas Junius.
Christophorus Ortega.
Dionysius Petavius.
Franciscus Annatus.
Gabriel Vasquez.
Jacobus Sirmundus.
Joannes Adamus.
Joannes Hamelius.
Joannes Ituren.
Joannes Mariana.

Joannes Martinonus.
Joannes Baptista Guesnay.
Leonardus Lessius.
Livinus le Meyere.
Ludovicus Molina.
Petrus Halloix.
Petrus l'Abbe.
Stephanus de Champs.
Theophilus Raynaudus.
Thomas Bonartus.

EPISTOLA JOANNIS LAUNOJI EX ELYSIO AD GENERALEM

493

(Tyrsim Gonzalez, quatuor circiter mensibus ante obitum)

SOCIETATIS JESU PREPOSITUM DATA.

REVERENDISSIME PATER.

Insperata tibi fortassis accidet mea haec ex Elyfio data Epistola: vix enim ejusmodi aliqua ad vos comment: non quod ad scribendum, multaque rerum nostrarum statu nuntiandum parati non simus, quotquot evum: in hisce Elyfio campis agitamur; sed quod summa cursum, ac tabellariorum inopia laboremus, qui gradum in regiones vestras revocare, aut possint, aut velint. Si quibus tamen non insperata omnino contingere debent ex umbrarum regione submissa Epistolae, tu vel omnium maxime unus es, quem divexa aetas, corpus fluxum, & grave, quassa membra, ac devoluta non ita pridem in alterum supremi regiminis cura, nostrum brevi futurum admonent, alteroque jam pede Charontis cymbam preinere iubent. Haud itaque mirum videatur, si jam a nobis adventoria accipias, ac tecum de rebus nostris, quas brevi communes habebimus, colloquia miscueamus.

Quid est, quod Norcius (Card. Henric, de Noris, paulo ante exinctus.) beatarum istarum sedium novus incolae tanto strepitu nuntiavit? Augustinum suum recentis Apostolicae Sedis oraculo commendatum, novo a mortalibus cultu excipi, ac tantum non adorari: Fulgidissimum Ecclesiae Catholicae Lumen, Doctoremque maximum, cujus praesentem doctrinam magno semper in pretio habere (Brevis Pontificii verba, in Libellum Launoji) Romani Pontifices, totoque mentis affectu amplexi fuerunt, sacris factis inscribi: me vero, quod illum in edita circa praedestinationem, & gratiam Traditione, uti novatorem exagitarim, diatias omnium, atque execrationes sustinere, Theologorum, Episcoporum, Cardinalium, ipsiusque Pontificis Maximi censuris iniuri; a quibus posthuma illa ingenii mei foetura, impia, blasphemata, Ecclesiae, atque Apostolicae Sedi injuria pronuntiat?

Expedire verbis, atque eloqui non possum, quanto me merore affecerint acerbissima nuntia, a Viro praefertim, quem, & Augustini immodicum laudatorem, & parum doctrinae nostrae propitium nosti, enormiter exaggerata. Non quod me multum orae vestrae iudicia tangant, quae me nec tunc quidem, cum in humanis agerem, sollicitum habere; sed quod in eo demum errore

versari videam propemodum universos, ut Augustinum, tanquam summum Ecclesiae oraculum suscipiant, cujus effata quasi caelo delapsa venerari necesse sit.

Quantum illos ea fallat opinio, fatis una mecum intelligis, Pater optime, cujus animo nondum excidit Joannis Adami Sodalis vestri digna sententia, Parte 3. Calvini destructi cap. 3. Ridiculos Augustini adoratores illos esse, qui illum fidelissimum antiquitatis testem, primum Ecclesiae oraculum, Principem Patrum, omniumque Doctorum subtilissimum vocant. Quare in hoc tanta adversus editam Traditionem excitato turbine, quo velut iniquus Augustiniana doctrinae reprehensor publicam invidiam subeo, te unum elegi ex omnibus, cui causam approbem: meque nec Augustinum plus nimio deprehensisse, nec aliter quam veritas habeat, de ejusdem sententia pronuntiasse demonstrem; sed omnia ferme mea, a fumis, quos florentissima Societas tulit, veritatis Magister, integra fide delibasse; ut non tam proprios ingenit foetus ediderim, quam Scholae vestrae Professorum sententias recitarim.

II. Et certe, quod adornata a me Traditionis institutum atinet, totiusque operis argumentum, Augustinum scilicet, in causa praedestinationis, & gratiae, novam omnino viam, ac praeferens Ecclesiae Patribus ignotam aperuisse, praetorem, ac ducem habui Joannem Marianam, Opusculo de Morte, & immortalitate, quod certum, & indubitatum habet Societas vestra: Augustinus, inquit vir maximus lib. 3. cap. 6. primus, quod sciam, inter antiquos, in veteri spatio, novam sententiam excogitavit, nova impressit vestigia. Videbat Paulum dicentem, Non ex operibus; his vultus argumentis, novam praedestinationis formam invenit post lapsum hominis, non fluxam quoad eventum, & circumstantias; quippe non ex libero arbitrio, sed ex gratia certam profusus, & ratam, atque ex vocatis voluntate. Nempe, ut vides, quod paucis Mariana complexus est, ac brevi verbo significavit, fufius ego demonstrandum aggressus sum; illa ova fovit, ego exclusi.

Primam instituti probationem, ex eo petitam, quod Augustinus divinas Litteras aliter quam veteres Tractatores sit interpretatus, easque non contentientes, sed repugnantes habuerit, subministravit mihi Dionysius Petavius, quo, dum olim rebus humanis interesset, familiariter usus sum. Sic enim ille lib. 10. dogmatum Theologorum, sub finem

finem capitis I. Nullus est omnino Scripturae locus, quo vel Augustinus, vel Augustini discipuli, absolute, & sine ulla conditione meritorum, velut causa, eligi, prædestinarique probant ad salutem homines, & gloriam, qui non alio sensu ab antiquioribus, aut etiam perisquis posterioribus Græcis, Latinisque Patribus explicatus fuerit. Ita nulla nos ad illam sententiam divina cogit auctoritas; imo ab ea magis absterere videtur: quod in capite sequenti declarabitur. Qua loquendi ratione, alteram quoque violata ab Augustino Traditionis probationem a me datam insinuavit Petavius, ex contraria nimirum veterum Patrum attestationse desumptam. Eos enim in referendo prædestinationis arcano, ab Augustino dissenisse necesse est, qui divinas hoc de argumento Scripturas aliter exposuere. Sed & hanc multo distinctius expressit Mariana paulo ante laudatus, qui prisca Ecclesie Patres Augustiniano systemati e diametro contrarios asserit, & Cassiano, ac Fausto Semipelagianorum antesignanis intime conjunctos. Dogma de prædestinatione, ait ille loco jam appellato, Cassiano, ac Fausto commune fuit cum aliis Patribus, quorum, scripta Gelastus probavit, Gregorii Nazianzeni, Basilii, Chrysostomi, Hieronymi: quorum ego sententias dedi capp. 2. 3. & 4.

Quod autem in ea priorum sæculorum Traditione adornanda, Origenem orthodoxis divinæ gratiæ Magistris adnumerarim, a quo vera hoc de argumento sententia repeti debeat, Petri Halloixii, Francisci Annati, Theophili Raynaudi auctoritas in causa fuit. Halloixii haud obscura pro Origene edita Apologia, quam Romanæ Congregationis Decretum, die 12. Maji anni 1655. datum, celeberrime fecit. Annati perinde nota gravis illa de Bajanis expositio, Libro 7. Augustini vindicati cap. 12. quod ille Origenem Pelagianorum omnium originem dicerent. Sed explicator Raynaudi mens, cap. 9. Apologie pro Valeriana Comelensi Episcopo, conceptissimis verbis Origene de gratia sententiam catholicissimam vocantis, ac propagantis.

Atque hæc de priori adornati Libelli parte, quam sequentis comparatione brevissimam scripsi, Scripturarum, ac Patrum Augustino repugnantiam testimonio breviter, & in transcurso delibatis.

III. At neque minori fide alteram adornatae Scriptionis partem a vestris expressi, qua narrationem historicam complexus sum rerum omnium, quæ Augustinianæ doctrinæ occasione in Ecclesia Catholica contrigere.

Ingentes motus quaquaverfum, ac maxime per Galliam concitatos, non tam meis, quam Ludovici Molinæ verbis enarravi, ex ejusdem Concordiæ desumptis, Quest. 23. art. 4. & 5. membr. ult. Augustini, inquit ille, de prædestinatione doctrina plurimos ex fidelibus, præsertim ex iis, qui in Gallia morabantur, non solum indoctos, sed etiam doctissimos viros, atque in Episcopali dignitate constitutos mirum in modum turbavit: ne dicam illius occasione salutem eorum fuisse periclitatam. Ne enim ejusmodi doctrinæ adhaerent, hæresi potius Pelagianæ ex parte assentiendum putabant, variosque alios errores circa parvulorum prædestinationem confingebant. Id, quod inter alia restantur due illa Epistola a Prospero, & Hilario Arelateni Episcopo, ea de re ad Augustinum missæ, quæ inter Opera Augustini ante Librum de Prædestinatione Sanctorum habentur, quas ego idcirco integras exhibui: tantumque Molinianæ Scholæ principis auctoritati dedi, ut cum Hilario, cujus est laudata illic ad Augustinum Epistola, alterum ab Arelateni Episcopo fateatur eruditorum omnium natio, Arela-

tensem tamen dicere maluerim, ne vel hac parte Viro maximo repugnarem.

Ne quis vero mihi Molinam invidet, eumque mihi creptum velit; quasi is Augustini doctrina turbatos plurimos scripserit, non Augustini vitio, ut a me scripserit est, sed illorum; scias, amabo te, totum a Molina vitio datum Augustino, §. 9. quod ille sub ea quasi caligine positus, ad hoc non attenderit: nempe, fuisse prædestinationem, & reprobationem, non sine præscientia qualitatis usus liberi arbitrii; nec studerit sententiam suam ea conditione temperare, quæ ad auferendam duritiam illam multum conduce-

ret. Haud me fugit, ea in Augustinum Molinæ verba, a perisquis tanquam audaciora fuggillari; quibus idcirco minus probabitur, iis me integram fidem dedisse: at fummos hoc ipso in capite nactus est defensores Molina vester, quibus, & ipse tanquam firmissimis anchoris fultus in portu fœdeo. Francicum Annatum intelligo, & Andream Junium, geminos Scholæ vestræ Magistros; quorum alter Libro 8. Augustini a Bajanis vindicati cap. 4. illos ludibrio vertit, ac non satis advertisse, notat, qui Molinæ audaciam exaggerant, indicantis aliquid lucis desuisse Augustino, in concilianda cum creata libertate, divinatorum decretorum, & auxiliorum efficacia: alter recentis erroribus, quos Augustino Massilienses objiciebant, pauca ista subjungit Sectione 16. de prædestinatione cap. 3. sub finem, quibus satis innuit, Præfulem Hipponensem justam eorum objiciendorum occasionem dedisse, nec Molinæ succensendum esse, quod id ejus vitio factum observaverit. Quam vero Augustinus, Junii verba sunt, Massiliensis anama præbuerit, veterico; quia veritas odium parit, & eam pronuntiando Peter Molina non parvam constavit invidiam apud nonnullos, quibus, vel intellectus, vel voluntas non erat, ut oportuerit. Molinæ, ejuisque Approbatoribus calculum adjicit Joannes Adamus par. 3. Calvinii destructi cap. 4., dataque turbas obscuritatis vitio tribuit: Hæc Augustini obscuritas, etiam in prædestinationis, & gratiæ mysteriis pertractandis apparuit. Siquidem in Scholæ Theologorum disensiones invexit, Doctores inter se divisit, turbis, & contentionibus partim in Africa, partim in Gallia, tam ipso vivente, quam vivis sublato, exortis occasionem dedit. Quin etiam pro clypeo fuit hæresi Prædestinatorum, qui ferocia, horridaque sua dogmata in hujus Partis doctrina fundabant. Quibus omnibus mitiora forte videbantur, quæ a me hoc de argumento notata sunt.

IV. Augustinianæ Apostolici oraculi interpretationes, Deus vult omnes homine salvos fieri, quibus divina salvandorum hominum voluntas ad solos Prædestinatos restringitur, suggillavi saepenumero, variisque notis inussi; Molina, Vasquesio, Petavio exemplo praluculentibus. Primi hæc verba sunt, prima Parte Quest. 19. Artic. 6., Disput. 1. Expositiones aliæ (in initio disputationis alata ex Augustino) ad locum Pauli, præter Damasceni, & communem Patrum expositionem, omnes, vel ipso primo aspectu, peregrinæ; & extoræ apparent. Alterius corollarium hoc est, prima Parte Disput. 33. cap. 2. Ex dictis colligere licet, non solum frustra Augustinum, locis supra citatis noluisse concedere hanc voluntatem Dei circa omnium salutem, sed etiam locum illum Pauli nullo ex illis tribus modis recte exposuisse. Postremi censura legitur Tomo 1. Dogmatum Theologorum, Lib. 10. cap. 3. num. 2. Tres, quatuorve ex Augustino commemorati sunt a nobis modi exponendi verba illa, cum illius opinionem exponeremus; qui mihi quidem ad eludendum magis, quam recti, & solidi

videri solent. Quibus addere licet Lessium, & Hamellium, in Articulis notatis ab Academicis Lovaniensibus, & Duacensibus, articulo 6. Hunc locum, Deus vult omnes homines salvos fieri, id est, vult omnes salvos fieri, qui salvi fuerint, non videtur exponere Augustinus secundum intentionem Apostoli; & sex, ampliusque argumentis dicta interpretatio oppugnatur.

V. Quod de Cœlestini I. Rescripto ad Gallos Episcopos dato identidem adnotavi, Augustino verius officere, quam favere, Prosperumque, & Hilarium eo peperam abulos esse, ut universam Magistris doctrinam eo Apostolicæ Sedis oraculo probatam obtenderent, apud tuos perinde legere domi potes. Confule, si vacat, Joannem Martinonem, tibi, ut arbitror, non ignotum, tametsi sub Antonii Morainii larva delitescat, in Præfatione Anti-Janfenii: Quam multi, inquit, sine ullo discrimine, Augustini auctoritatem admittunt, qui audita nunc limitatione, quam ejus approbationi Cœlestinus apposuit, dum audiunt aliquid ex Augustino proponi, querunt, est-ne hoc de illis profundioribus questionibus, quas non necesse judicavit adstruere; quas in incipiti opinandi libertate reliquit? Non igitur univerfim (quod Prosper, & Hilarius effutiebant) Augustini doctrina eo Cœlestino Rescripto probata est, sed ex parte: nec auctoritatem ex lato judicio comparavit, sed quam prius obtinebat, amisit. Confule Annatum Lib. 8. Augustini a Bajanis vindicati cap. 6. ubi omnes ingeni vires intendit, ut ex hac ipsa Apostolicæ Sedis commendatione, Augustinum in ordinem redactam evincat. Primum, quod omnis illa Ecclesiæ approbatio relinquat adhuc Augustinus intra numerum scripturarum saluberrimam, quibus sine cuiuspiam injuria repugnare licet. Secundo, quod idem illi summi Pontifices, qui Augustini doctrinam approbaverunt, ea seposuerint, quæ necessaria illis visa sunt: alias autem questionibus intercurrentes, nec contentere, nec adstruere voluerint; quod Cœlestinus aperte significavit. Tertio, quod approbata fuerit Augustini doctrina simul, & aliorum Sanctorum Patrum: unde sequitur cadere approbationem hanc in id, quod est Augustino cum aliis Patribus commune, non in id, quod est proprium, si quid tale sit: uti profecto esse demonstravi, quæ de gratia, & prædestinatione adversus Semipelagianos propugnavit. Confule demum Theophilum Raynaudum in Valeriani Apologia cap. 4. §. 14. Consideratione porro dignum est, in illis Capitulis, sive Canonibus, ea tantum deservire, quæ ad excludendam subjunctionem dicitur gratiæ ad humanam voluntatem pertinent, & ad gratiæ necessitatem, pro toto justificationis progressu; inactis iis, quæ ad electionem, & ad gloriam spectant, & perisquis in Divi Augustini doctrina displacuerant. Similiterque Cœlestinus in fine Epistole, post constitutam fidem catholicam de veritate noxæ parentalis, & gratiæ necessitate, ac primatu, profertur reliquas questiones, de quibus Divo Augustino negotium successerat, neque a se negligi, neque decidi, sed libere Doctorem disputationi permitti, &c.

Repones forte, me Sodalium tuorum limites transiisse, qui Cœlestini Rescriptum Subdola arte impetratum non semel inveniim. At nec id quidem sine vestrum exemplo, calamo excidit; quæis crudiora multo excidisse notum est, dum viso Alexandri VII. Rescripto, forma Brevis ad Lovanienses Theologos dato, die 7. Augusti anno 1660. quo præclarissimum Ecclesiæ Doctorem Augustini, & Thomæ Aquinatis inconcussa, tutissimaque dogmata commendatorem, eorumque penas Catholicæ universos ingentia, & omnem laudem supergressa nomina, novi præconi commendatione non egere dicuntur, in hæc voces erupere, Nunquam

Romanum Pontificem Breve illud privatam vidisse: idque, quo majorem dicti fidem facerent, juramento firmarunt. Adeo nimirum subdola arte extortum utriusque Doctoris elogium Lovanii Socii contendebant! Qua de re legendi veniunt Gabriel a Sancto Vincentio, Libro de remediis ignorantie disp. 14. dub. 9. Norifus in Vindiciis cap. 6., Capifuccus in Appendice.

VI. Prosperum, Hilarium, Fulgentium, quos eo maxime nomine ceteri celebrant, quod fidelissimi Augustini discipuli fuerint, ea ipsa de causa nihili feci, eorumque ad Magistris commendationem testimonia, ne vitiosa quidem nuce æstimavi, quod ei plus æquo additi essent; magno Vasquesio viam monstrante, in Commentariis ad primam Partem disp. 97. cap. 3. Fateor sane, inquit ille, suspecta mihi esse testimonia Prosperi, & Fulgentii, quod diligentissimi, & exactissimi Augustini discipuli sint. Viden' ut ipsos ob id maxime nauci faciat?

Certe nemo vaquam liberorem in Ecclesiæ Patres virgam exercuit Vasquesio vestro, tum in hac de divinis auxiliis, tum in aliis bene multis Theologicis Tractationibus. (Acta Erudit. Lipsiæ.) Si nonnullis haud ita pridem adnotare licuit, me olim orbi literario criticum illuxisse, cœlicolis non minus quam terrolicis formidandum, qui plures Sanctus cælo deiecerim, quam decem Romani Pontifices illo eveherent; de fœdali illo vestro, nulla verbo injuria dicam, plures illum Doctores gradu deiecit, quam Academiæ renuntiarent.

VII. In confidit Massilienses inter, & Augustini discipulos enarrando, Cassiani, & Fausti Semipelagianæ Sæcæ Principum adnotare licuit; Prosperum uti alienæ famæ decurtatorem traxi, eidemque Genadium pretuli, dignumque Ecclesiæ Traditionis adversus Augustinum testem adhibui, sanctorum Societatis vestra Viro-rum judicio fretus, Joannis Baptistæ Guesfajii, Joannis Iturenii, Christophori Ortegæ. Horum ultimi verba subijcio, ceterorum sententiam referentis, atque probantis Controversia 7. de Prædestinatione Disp. 3. Quest. 2. Certam. 2. Num. 6. Cassiani defensiones recentissimæ, multo ingenii pondere, & eruditionis, noxæ Joannes Baptistæ Guesfajii edito Libro Lugdani Anno 1652. inserti, & tacitus probat Libro 1. capite 62. Et post pauca: Adnumerari defensoribus Cassiani in hac re doctrinæ catholice docti plures recentiores possunt, quos ita censentes auditimus, tametsi prælo defensiones Cassiani non dederint; in quibus P. Joannes de Ituren Emeritus Theologie Professor, qui modesto causa Joannis Pii nomine Commentaria in primam partem Sancti Thomæ prælo emisit, ac de Cassiano ab ea suspicione liberando doctum Manuscriptum reliquit. Tum post recentia nonnulla Cassiani testimonia, quæ illum erroris parum ostendit, ita subiungit: Quod satis omnibus probare debet, Prosperum de præconcepto contra Cassianum judicio statuendo salummodo curasse; & reliquos ex ejus sententia potius, quam ex lætione, atque Operum ipsius genuini sensus indagatione, eum Semipelagianæ erroris reum egisse. Et Numero 11. De Prospero, inquit, cujus auctoritate reliquis de Semipelagianis suspectus Cassianus fuit, jam vidimus, quam acriter Genadius conquestus fuerit, quod Cassianum innocuum insinaverit. Tum demum Certamine 6. Num. 6. Petri Diaconi Libro de Incarnatione capite 8., & cujusdam algerius (Joannis Maxentii,) qui primi de Semipelagianismo Faustum insinuarunt auctoritas non magis ponderis est... Quod autem Fausti opera in Aodcripibus cap. 8. Sancta Romana dist. 15. a Gelasio Papa numerentur, non æquis de illis sparsus rumor a Petro Diacono, aliisque citatis in causa suis. Præ-

Præverat in vindicando Cassiano simul, & Fausto Joannes Mariana, Gelasii censuram minime veritatis Libro 3. de Morte, & immortalitate cap. 6. Nam quod de Cassiani, & Fausti Libris opponatur, a Gelasio eorum lectionem interdixit, non puto id factum propter dogma de prædestinatione, quod illi fuit cum aliis Patribus commune, quorum scripta hic Pontifex probavit, Gregorii Nazianzeni, Basilii, Chrysostomi, Hieronymi: sed propter alia, que ex his Libris expuncta suspicantur. Auctor Tribemius Abbas in Fausto. Et video que a Cassiano dicta sunt omnia, de gratia, & libero arbitrio, a Viris eruditissimis nostra ætate defendi, quasi pietati consona, neque defixa a fidei regula sancta. Quin, & Molina ingeniorum aquila, oculatior Augustino, Faustum Ecclesiæ Patrum numero inserit, per quos vera de Christi gratia doctrina intelligi debeat, in Concordia Quest. 23. Art. 4. Disp. 1. membro ultimo. Tantis porro ducibus, ac magistris quid tentare non licuit? Imo majora forte tentarem, si Thomam Boærtum Norditanum legere contigisset Lib. 3. de Concordia scientiæ cum fide; ubi (quod a multis accepti) Augustini doctrinam non modo pessimis modis habet, ac nauci facit, sed palam illi detestaque fronte Massiliensium opinioniones anteponit. Verum qui me Theologiæ theoreticæ tenuit amor, ab Anglorum Scriptorum, Scholasticæ veperis, ac tribulis nimis hærentium, lectione semper abduxit.

Sed, & hac ipsa hora, qua isthæc Literis mando, vulgatum inaudito Livini Le Meyere, de Divinis Auxiliis spissam Historiam, sub ascitito nomine Theodori Eleutherii; ubi lib. 5. cap. 52. Genadii vindicias adornat, quem etiam minime constare ait, factionem Semipelagianorum fuisse sceleratum: quamquam in Libro de Illustribus Scripioribus Cassianum, & Faustum summis laudibus terat, salutarem illorum doctrinam ab Ecclesiâ probatam, egregiaque opera passim appellans; Augustinum e contrario, Prosperumque belle pro meritis defricet; illius quidem errorem sermone multo contractum fuggillans: cap. 38., istius vero in insamanda salutari Cassiani doctrina audaciam reprehendens cap. 84.

VIII. Ut autem Prædestinationariæ hæresis labem aspergerem Episcopis Africanis, in Sardiniam insulam ab Thrasimundo Ariano Rege relegatis, qui a Scythis Monachis sententiam rogati, Fausti scripta damnaverant, auctor mihi, princepsque fuit Jacobus Sirmondus, diligens ille veterum schematum conquisitor, mihi quondam, pro studio cognitione, in paucis charus, cujus sunt hæc ipsa verba, in Historia Prædestinationaria cap. 9. Difficile non erat condemnationem Librorum Fausti Rejensis sperare ab Afris Episcopis, apud quos nata Prædestinationaria hæresis in multorum adhuc mentibus hærebat. Quibus affinia sunt, que de Sancto Fulgentio relegatorum Præfulum pietate, & eruditione præcipuo, adnotavit Theophilus Raynaudus, in Censura inofficiosa censuræ §. ultimo: Sancto Fulgentio familiare est, Augustini placitis mordicus adherere, eoque interdum rigore, ut sententiam, quam verborum cortex præfert, etiam si durior, conquisita interpretationis alicujus benignitate mollire, & in alium sensum trahere, non sit sollicitus. Unde facile colligas, Fulgentium, qui cæteris, in vindicanda adversus Faustum Augustini doctrina, calamus commodatior, in duras, acerbæque Prædestinationariorum sententias declinasse.

IX. Nunc ad illud accedo, unde majorem mihi ab æmulis constat invidiam retulit Norisius. Scilicet Vvicleffum, Calvinum, Lutherum, Augustini discipulos dixi; illiusque doctrinam nihil, aut certe parum, ab eorum erroribus distare significavi. At hoc ipsum est, cur magis mirer, id

præ cæteris stomachum movisse, quod numerosiori Theologorum vestrorum suffragatione munitum est. Ita Joannes Adamus, cum Parte 3. Calvinii destructi capitibus 3. & 6. scripsisset, censuisse Augustinum, solum peccatum originale causam esse reprobationis damnatorum, hanc ipsam sancti Doctoris sententiam ita perstringit cap. 10. Credo mihi licere illam horere, quia mater est illius, quam Calvinus tanta impietate, ac rabie urget contra Ecclesiam. Annon igitur, Adamo iudice, Calvinianæ doctrinæ fundamenta posuit Augustinus? Et cap. 8. de ejusdem Doctoris sententia circa Prædestinationem, & gratiam universam hæc habet: Si verba Augustini mitigando, me nimium demitterem, Pelagianus esset: si vero eorum altitudinem tenere vellem, Calvinista esset: medium ergo cum Ecclesiâ teneo. . . . Profecto quandoque constat, Augustinum in questionibus de gratia, & prædestinatione cum excessu locutum esse, verbaque ipsius esse mitiganda, ne ex illorum duritie, & acrimonia in errorem contrarium incidam, licitum mihi esse debet temperamentum aliquod catholicum addendum, inquirere: quo videlicet Calvinii error declinari queat. Multo vero distinctius capite superiori: Ipsomet Augustinus in pluribus Operum suorum locis hanc animi sui impetum cognoscit, quo ita abreptus est, ut in errorem oppositum illi, quem destruere intendebat, declinaret: in Calvinianum scilicet, Pelagianum, in quem arma verterat, e diametro oppositum.

Ita quoque Mariana loco superius appellato: Non omnes Augustini sententiam de prædestinatione probant: horrida videtur, & aspera, qualis nempe Lutheranorum, & Calvinistarum est. Ita Annatus Libro 8. Augustini Vindicati c. 2. Augustinus actu disputationis abreptus excessum lineas necessariæ veritatis; ut sit nimia quedam severitas, & iniqua vexatio, que medium illud, in quo veritas sedet, transgredi jubet, si præat Augustinus. Ita Antonius Moraines, seu verius Joannes Martiaonus in Anti-Janenio disp. 17. num. 22. Si aliquot locis plus intendit Augustinus, applicandum illis erit, quod in eo notatur plures, & graves Doctores Catholici, excessisse interdum actu disputationis abreptum, & in adium hæresis, quam impugnavat, ad contrarium extremum inclinasse: Calvinianum scilicet, ut passim inculcat.

Ita Petavius Dissertatione priori de Tridentini Concilii auctoritate capite 4. Postremo, ne longum faciam, illud suscepisse Tridentinum Concilium videtur, ut cum novorum hæreticorum, qui Augustini doctrina, ad erroris sui patrocinium abutebantur, insanie occurrere vellent, nonnullis necessario additis, illam catholicam faceret. Quod nempe se sola catholica non esset Augustini doctrina, nec satis a nonnullorum hæreticorum insania distaret, nisi quædam illi temperamenta adderent. Et Dissertatione posteriori cap. 5. Augustini non pauca, neque levia errata circumferuntur, que profecto, neque catholica sunt, neque haberi Synodus ulla œcumenica voluit.

Ita Stephanus de Champs Libro 3. de hæresi Janeniana cap. 3. disp. 1. Jampridem e Catholice plurimi doctrina, & pietate laudabiles consessi sunt, Sanctum Augustinum Pelagianismi odio ita in contrariam partem inclinasse, ut per sepe Calvino potius, quam Tridentinis Patribus favere videatur. Sed luculentius multo Epistola 7. Serenissimo Principi De Conty data die 15. Septembris 1664. Videtur Augustinus non aliam in statu nature corrupte libertatem agnoscere, præterquam a coactione; que certe Calvinii sententia est, a Thomistis proscripæ tamquam hæretica. Videtur Augustinus nullam eo in statu sufficientem gratiam agnoscere, que re ipsa efficac non sit; quod Calvino favet admodum, & mini-

me vero Thomistis, qui hoc ipsum pro hæresi habent. Videtur Augustinus asserere, eos, qui eo in statu peccant, gratiam nullam habere, que eis vitandi peccati potentiam tribuat: que pura, putaque hæresis est, a Thomistis prædamata. Videtur Augustinus asserere, Deum, post Adæ lapsum nolle omnes homines salvos fieri; Christianique pro omnibus non esse mortuum: quam illi hæresim in Calvinio damnant. Videtur Augustinus asserere; id Adami gratiæ singulare esse, ut possit ei voluntas dissentire, si velit. Quo argumento adversus Concilium Tridentinum Calvinus usus est, Thomistis oppositum statuentibus. Quid ea de re sentiat Serenitas vestra, rescire velim; annon certo fateatur, videri Augustinum ite in capitibus Calvina potius, quam Thomistis adfavere? Hæc porro omnia multis confirmat Recentium testimoniiis Epist. 9. sequæ quinquaginta Augustini loca differantissima, explicatissimaque laudatorem spondet, queis Calvinii principia verius, quam Thomistarum statuuntur; atque illud in primis, quo per Adæ peccatum facta dicitur ex libertate necessitas.

X. Jam ut tot, tantique Auctoribus Augustini doctrinam Calvinianæ consentaneam, ac propositam dixi, ita ejusdem reprehenses Claudium Sanctesium, Ambrosium Catharinum, Petrum Doræum, Albertum Pighium, sumto ab illis exemplo, laudibus extuli, illorumque acre judicium commendavi, quod Præfulum Hipponensem, uti novæ sæcæ Magistris plus æquo propitium, restitendum pronuntiari. Hos enim eo maxime nomine, eruditos fidei catholice defensores (quas voces syllabatim excipit) Descampius appellat Epistola 9. supra citata; doctrina, ac pietate laudabiles dicit Disput. 1. paulo antea memorata; Adamus vero p. 3. Calvinii destructi capite 7. illos ipsos a me celebratos Augustini reprehenses indigitans, Aliqui Theologi, inquit, doctrina, ac pietate insignes dixerunt, eum veritatis limites transgressum esse, nimio disputationis calore accensum fuisse aut visum fuisse favere hæreticis. Verba hæc insolentia, & impudentia essent, nisi vera forent. Sed & Annatus Alberti Pighii verba a me recitata ad crifum vocans cap. 4. Libri laudati, quam mihi nonnulli ofores in vereducium affingunt, his verbis absolvit: Hæc ego duxi proponenda, ut intelligamus, non nimis inverecondas fore, si qui forte non ita se faciles exhibeant in iis omnibus admittendis, que videri cupimus possint proposita fuisse ab Augustino. Quamquam quid ego ista commemoro, ut audaciam excusent, ac ne æmulorum invidiæ pateant, quod memoratis Augustini reprehensoribus fidem dederim; cum id eos non tam proprio, quam totius Ecclesiæ nomine attentasse moneat idem Annatus cap. 3. Tanta, inquit, cæterorum Doctorum conspiratio satis ostendit, Catharinum in ea re (in Augustino videlicet oppugnando, ac deprimendo) non ut Catharinum, qui sua sepe ingenio nimium indulset, sed ut Catholice Ecclesiæ Archiepiscopum, & Doctorem id sensisse. Quæ ego Annati verba dum recolo, mirari subite, Catharinum de exorbitantibus Augustini paradoxis ex Ecclesiæ sensu locutum, tanto a Conclitibus suis haberi odio, & a domesticis scholis non sine infamia rejici. Sed sunt illi, ut bene notit, Augustini, quem ab illo depressum ægre ferunt, intemperantes admiratores: utque Thomæ suo fidem, ac religionem obligantur, ita ab Augustino Thomæ Magistro, tanquam e sacro manipulo pendunt. Vestri fidem pluris æstimant, quam ut cuiquam venditam velint.

XI. de Bajo, atque Janenio haud aliter statui, quam de Lutero, atque Calvino. Hos fidelissimos Augustini discipulos feci; non ut illos idcirco a latis Censuris abolverem, sed ut Ma-

gistrum una cum discipulis inultum evincerem. Annon ita Petro l'Abbé visum, dum pendente coram Innocentio X. Janenii causa, Augustinum Hipponensem per Irenæi latus petendum omninabatur, in Antithesi Augustini, & Calvinii? Brevi, inquebat, loquatur Roma quid senserit Augustinus, vel sentire deberit. Annon ita Petavio visum, dum Dissertatione posteriori de Concilii Tridentini auctoritate, a venerandis Synodi Patribus temperantem Augustini verbis additum scribit, ne Sancti Doctoris suffragio ea sententia firmaretur, quæ sabinde inter Bajanæ numero 64. inulta est? Rigidum illum, Petavii verba sunt, ac nimis severum Augustini sensum, ut quidem nonnullis visum esse noverant, (nullum esse opus bonum, nisi ex gratia Christi) prudenti cautione moderati sunt. Annon ita Morainio visum, dum Augustinum tanquam vigesimaquinta Baji propositioni subscipentem, ita perfrinxit disp. 12. Anti-Janenii: Perperam exponit id, quod Apostolus ad Rom. 14. ait: Omne, quod non est ex fide, peccatum est, quasi velit dicere Apostolus, omnia opera infidelium esse peccata, & sine vera fide nullum posse fieri opus bonum?

XII. Ea sunt, Reverendissime Pater, adornata a me Traditionis potissima capita, tam dicitis Theologorum vestrorum suffragiis comprobata, ut communem mihi cum illis causam esse, nemo non videat, qui mea, & illorum dicta contulerit. Cætera, si quæ sunt, obiter, atque ex occasione insinuata, hæc, aut ad recentia capita revocantur, aut pari vestrorum suffragatione inveniuntur. Sic datum illud a me prudentissimum monitum, (quid Augustini momenta valeant expendi duataxat oportere, de ejus vero auctoritate minus curandam,) ex Lælio, & Hamelio sumtum est, quorum ea fertur assertio, inter notatas a Belgicis Academicis, numero vigesima: Si contraria sententia esset Augustini, non admodum referret. Sic ad Vasquesii exemplum, facta identidem est tum Augustino, tum ejus discipulis interrogatio; quo ex tripode patefacta ipsis essent divinæ prædestinationis arcana? Ab Augustino, ajebat ille 1. parte disp. 97. c. 3. & alii, qui id docuerunt, petere possimus, undenam hujus voluntatis Dei certiores effecti sint. Sic exprobrata illi sæpius, atque in invidiam traducta doctrinæ mutatio ter facta, Joanne Adamo præcettore, par. 3. Calvinii destructi cap. 6. Cum Sanctus Augustinus sententiam suam in hac materia ter mutaverit, hoc nos ad credendum induxit, Sanctum Augustinum, quamvis eminentis esset ingenii, suis meditationibus non acquievisse, & post tot conatus, ad proponendum prædestinationis mysterium consuetos, coactum fuisse infirmitatem suam fateri. Sic demum, de tradita doctrina incertum, ac suspensum animo dixi Augustinum, nec non ad omnem itarum vela vertere paratissimum, eodem Adamo exemplum dante cap. 3. Libri laudati: Augustinus in sententiarum suarum, & fundamentorum, quibus eas confirmat, delectu, adeo felix non erat, quin mentibus nostris plenissimum ipsius doctrine non consentiendi, imo oppositam partem tuendi libertatem relinqueret; quin, & ipsenot de opinionum, quas docet, certitudine addubitet.

Tuum igitur erit, Reverendissime Pater, (quod quidem te Societatis tangit honos) omni ope adniti, ut excitata contra adornata a me Traditionem turbæ fileant; ne una necum periclitetur Scriptorum vestrorum pars nobilissima. Tuum erit, qua vales in Republica literaria auctoritate, & gratia, eruditos a præconcepta de Augustino opinione abducere, ne quantum ei tribuitur, tantum Theologis vestris detrahatur. Tuum tandem, (In articulis damnatis ad Inquis. Vallis. 28. Martii

1650.) ecclesiam Catholicam (quod olim Schinckii Scholæ vestræ succenturiati votum erat) ab Augustini turba, & paedagogia liberare, ut Molinianus restitueret. Mini vero summorum Societatis vestræ Virorum suffragis nixo, nihil est, quod scripsisse pœniteat: quin potius honori, & gloriæ duco, tantorum oraculorum voces edita descriptione reddidisse.

Hæc Danieli (*Defense de S. Augustin, par le P. Gabriel Daniel.*) vestro haud ignota arbitror, tamen Auguitini contra me defensionem adornavit. Id enim ab ipso de indutria factum nemo nescit, ut incommodam suspicionem amoveret, qua Socii Parisienses vulgati nomine meo Libelli auctores publice ferebantur. Unde, & Auguitinum, non jam Auguitinum vindicandum aggressus est, quem eo præsertim obreant catholicum dixit, quod fuerit Molinianus. At bellas prophetas ille visiones videt, & somnia somniat.

Cæterum de lato in editam à me Traditionem Pontificio iudicio, ad Sinarum Imperatoris tibi

bunal provocare animus erat. Qui enim, vobis agentibus, & instantibus, pendens coram Apostolica Sede, de prophano cultu eliminando, controversiæ cognitionem, (*Quo sensu literariæ sectæ professores Atbei dicantur a multis expostum habes, Idolatras dicere, alii malunt.*) atheus licet, & atheorum caput ascivit sibi, vobisque, ut spargitis, adjudicavit; quidni pari jure, latum in causa fidei iudicium Pontificium reformare, ac porro rescindere posset? At mihi, sine vestro consilio, quidquam moliri religio est. Si id ex juris formulis esse, vobisque probari intelligam, provocationis instrumentum brevi transmittam: præcesque Grimaldo vestro, Mathematica Mandarinæ, literis delegabo, ut apud novum Iudicem patronus accedat, Faustamque diem, in proxime conscribendo Calendario, lapillo signet, quam pro obtinendo foro, agendaque lite, acquiri debeam.

Vale, si potes, Pater optime, frigidam fenestram stragulis fove, & ad nos fero, aut etiam (si datur optio) nunquam veni.

L E T T R E

D U

R. P. S E R R Y

Docteur de la Faculté de Paris, & premier Professeur
en Theologie dans l'Université de Padoue.

A U

R. P. DANIEL JESUITE

Pour servir de reponse à la Lettre de ce Pere adressé e
au tres R. P. General de l'Ordre de Saint Dominique,
en date du 22. Fevrier 1705.